Lieta Nr.A42626708
Lietvedības Nr.A6229-09/44

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Valmierā, 2009.gada 23.martā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Pone,

piedaloties pieteicējas *I.E.* pilnvarotajam pārstāvim *J.B.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas, pusē pieaicinātās iestādes – Valsts zemes dienesta pārstāvim Ojāram Kilblokam,

2009.gada 3.martā atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *I.E.* pilnvarotās personas *J.B.* pieteikuma par Valsts zemes dienesta faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 1500 apmērā.

## Aprakstošā daļa

[1] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 10.jūlijā saņemts *I.E.* (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikums, kurā pieteicēja lūdz:

1) atzīt par prettiesisku Valsts zemes dienesta faktisko rīcību – ilglaicīgi un apzināti nesniedzot pieteicējai patiesu informāciju par apstākļiem, kas liedz pieteicējai realizēt mantojuma tiesības, kā rezultātā būtiski tika aizskartas pieteicējas ar likumu garantētās tiesības saņemt nepieciešamo informāciju jautājuma tālākai risināšanai;

2) uzlikt par pienākumu Valsts zemes dienesta atlīdzināt pieteicējai nodarīto morālo kaitējumu Ls 1500 apmērā;

3) uzlikt par pienākumu Valsts zemes dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas Limbažu birojam sagatavot un izsniegt pieteicējai dokumentus, kas nepieciešami nekustamā īpašuma */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*) Salacgrīvas lauku teritorijā kadastrālai uzmērīšanai un īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2008.gada 17.jūlija lēmumu nolemts pieņemt pieteicējas pieteikumu un ierosināt administratīvo lietu Nr.A42626708 par Valsts zemes dienesta (turpmāk arī – VZD vai atbildētājs) faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 1500 apmērā.

[2] Pieteicēja uzskata, ka pārsūdzētā faktiskā rīcība ir prettiesiska, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem:

[2.1] Latvijas Republikas Satversmes 104.pantā ir garantētas tiesības

ikvienam likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādē ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības, un saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 89.panta pirmo daļu, informācijas nesniegšana, ja personai uz tās saņemšanu ir tiesības, atzīstama par iestādes prettiesisku faktisko rīcību. Tāpēc kā prettiesiska un pieteicējas tiesību aizskaroša ir uzskatāma VZD faktiskā rīcība, ar kuru VZD amatpersonas ilglaicīgi (no 23.10.2007. līdz 06.02.2008) un apzināti no pieteicējas slēpa informācija par patiesajiem apstākļiem (ka attiecībā uz Zemes gabalu ir pieņemts pieteicējai nelabvēlīgs administratīvais akts), līdz ar kuru pieteicējai nevar tikt izsniegti dokumenti, kas nepieciešami zemes gabala kadastrālajai uzmērīšanai un īpašuma tiesību atjaunošanai. Par pieteicējai nelabvēlīgo administratīvo aktu – Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju domes 2007.gada 18.jūlija lēmumu Nr.8-§-23.3 (turpmāk arī – Salacgrīvas domes lēmums), VZD bija informēts jau 2007.gada 15.augustā, bet nesaprotamu iemeslu dēļ par to nevēlējās informēt pieteicēju ne 2007.gada 23.oktobra, ne 2007.gada 15.novembra vēstulē. Pieteicēja piekrīt VZD ģenerāldirektora lēmumā paustajam viedoklim, ka VZD ,, kompetencē neietilpst paziņot par pašvaldības pieņemto lēmumu/administratīvo aktu tā adresātam", bet uzskata, ka VZD bija pienākums jau 2007.gada 23.oktobra vēstulē norādīt, ka pieticēja ir zaudējusi lietojuma tiesības uz zemes gabalu, saskaņā Salacgrīvas domes lēmumu, un tāpēc VZD nevar sagatavot un izsniegt pieprasītos dokumentus. VZD ar šādu rīcību rupji ir pārkāpis labas pārvaldības principu, kas nostiprināts Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajā daļā. VZD nav ievērojis arī Administratīvā procesa likuma 56.panta piektajā daļā noteiktas prasības, kas nosaka, ka iestādei pēc iespējas ir jāsniedz iesniegumu iesniedzējiem nepieciešamā informācija vai cita veida palīdzība jautājuma sekmīgai atrisināšanai, atbilstoši iesniedzējas interesēm.

[2.2] Pieteicēja nepiekrīt atbildētāja apgalvojumam, ka VZD rīcībā līdz šim nav bijis Salacas pagasta Zemes komisijas 1997.gada 11.novembra lēmumu Nr. 205 (protokols Nr.12) ar kuru pieteicējai atzītas īpašuma tiesības uz 6 ha zemes. Saskaņā ar VZD Nekustamo īpašumu kadastra reģistra datiem pēc stāvokļa uz 2000.gada 6.janvāri Kadastra datu bāzē pieteicējas lietošanā skaitījās 6 ha zemes, nevis 10 ha, cik pieteicējai lietošanā bija piešķirts sākotnēji. Par to liecina Salacgrīvas pašvaldībai iesniegtais Ar nekustamā īpašuma nodokli apliekamo zemes īpašumu, lietojumu un nomu uz valsts vai pašvaldības zemes pamatsaraksts (izdruka no Nekustamā īpašuma kadastra reģistra pēc stāvokļa uz 2000.gada 6.janvāra), kuru VZD ik gadu pamatojoties uz pašvaldību iesniegtajiem lēmumiem aktualizē un iesniedz pašvaldībām nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanai.

[2.3] VZD faktiskā rīcība izpaudās kā savlaicīgas un patiesas informācijas nesniegšana, par apstākļiem, kas liedza pieteicējai realizēt mantojuma tiesības uz zemes gabalu, kuru viņa valdīja un apsaimniekoja no 1995.gada un par kuru no 1997.gada līdz šim maksāja nekustamā īpašuma nodokli. Trīs mēnešu garumā pieteicējai ir radīti negatīvi emocionāli pārdzīvojumi. Šāda VZD rīcība grauj privātpersonas ticību valsts pārvaldei un tās autoritātei, realizējot likumdevēja noteikto kompetenci, kas radīja pieteicējai morālas ciešanas. Pieteicējai bija

tiesības paļauties, ka atbildētājs ievēros likumā noteikto kārtību un ievēros privātpersonas tiesības uz īpašumu. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu - ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

[3] 2008.gada 1.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts VZD paskaidrojums, kurā atbildētājs, neatzīstot pieteikumu, norāda šādus argumentus:

[3.1] Pamatojoties uz Limbažu rajona Ainažu pilsētas zemes komisijas 1997.gada 9.septembra lēmumu Nr.11/1 „Par zemes īpašuma kompensācijas piešķiršanu", pieteicējai ir piešķirti 66,40 kompensācijas sertifikāti par mantoto zemi 17,29 ha. Līdz ar to pieteicējas izteiktais apgalvojums, ka Limbažu rajona Ainažu pilsētas zemes komisijas 1997.gada 9.septembra lēmumā nebija norādīts pieteicējai pienākošās zemes platība, lai varētu konstatēt piešķirtās kompensācijas apmēra tiesiskumu, ir nepamatots.

[3.2] Atbildētāja rīcībā nav informācijas, ka pieteicēja būtu izmantojusi likuma „Par zemes komisijām" 6.panta otrajā daļā noteiktās tiesības un pārsūdzējusi Limbažu rajona Ainažu pilsētas zemes komisijas 1997.gada 9.septembra lēmumu Nr.11/1 „Par zemes īpašuma kompensāciju piešķiršanu".

[3.3] Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 5.pantu un 47.panta otro daļu atbildētāja kompetencē neietilpst pārraudzīt pašvaldību rīcību un izvērtēt tās pieņemto administratīvo aktu tiesiskumu.

[3.4] Pamatojoties uz dokumentiem, kas apliecina pieteicējas mantojuma tiesības uz bijušo nekustamo īpašumu */adrese/*, pieteicēja par visu mantoto zemes platību 17,29 ha ir saņēmusi kompensācijas sertifikātus.

[3.5] Atbilstoši likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" (redakcijā, kas bija spēkā no 2007.gada 10.janvāra līdz 2007.gada 31.jūlijam) 33.panta otrajai daļai zemes lietošanas tiesības izbeidzamas ar vietējās pašvaldības domes (padomes) lēmumu un tajā norādāms zemes lietošanas tiesību izbeigšanas pamatojums, kas noteikts likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" 33.panta pirmajā daļā. Pieteicējas pastāvīgās zemes lietošanas tiesības izbeidzās ar Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma (turpmāk arī – Privatizācijas pabeigšanas likums) (redakcijā, kas bija spēkā no 2007.gada 10.janvāra līdz 2007.gada 31.jūlijam) 25.panta pirmās daļas 1.punktu.

[3.6] Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju dome, 2007.gada 18.jūlijā pieņemot lēmumu Nr.331 „Par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu Salacgrīvas lauku teritorijā", saskaņā ar Privatizācijas pabeigšanas likuma 25.panta otro daļu nav risinājusi jautājumu par zemes nomas līguma slēgšanu par pieteicējai pastāvīgā lietošanā bijušo zemi.

[3.7] Atbildētāja uzskata, ka VZD Vidzemes reģionālās nodaļas faktiskā rīcība ir atbilstoša Administratīvā procesa likuma 7.pantam un Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajai daļai.

[3.8] Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju domei bija pienākums paziņot

pieteicējai 2007.gada 18.jūlija lēmumu Nr.331 „Par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu Salacgrīvas lauku teritorijā". Normatīvie akti neparedz VZD pienākumu paziņot pašvaldību lēmumus par zemes lietošanu tiesību izbeigšanu to adresātiem. Līdz ar to uzskatāms, ka atbildētājs ir ievērojis tiesiskuma principu, kā arī labas pārvaldības principu, proti, ir izskaidrojis pieteicējai tiesības un iespējas iegūt īpašumā zemes vienību 6 ha platībā ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējuma numurs/* Limbažu rajona Salacgrīvas lauku teritorijā, */adrese/*. Atbildētāja rīcībā nebija informācija, ka Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju dome nav paziņojusi pieteicējai par 2007.gada 18.jūlijā pieņemto lēmumu Nr.331 un zemes lietošanas tiesību izbeigšanu. Ņemot vērā minēto, atbildētājs ir ievērojis Administratīvā procesa likuma 56.panta piekto daļu.

[3.9] Atbildētājs ar 2007.gada 23.oktobra vēstuli Nr.371/2-398 un 2007.gada 15.novembra vēstuli Nr.396/E-428/E-398atk. informējis pieteicēju par iespēju saskaņā ar Pabeigšanas likuma 2007.gada 1.augusta grozījumiem (25.panta otrā daļa, pārejas noteikumu 17.punkts) pieprasīt zemi izpirkt, līdz 2007.gada 30.novembrim iesniedzot zemes izpirkšanas pieprasījumu VZD Vidzemes reģionālajai nodaļai.

Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju dome saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.644 „Noteikumi par neizpirktās lauku apvidus zemes nomas līguma noslēgšanu un nomas maksas aprēķināšanas kārtību" 10.[1] punktu nav iesniegusi atbildētājam informāciju par Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritorijas domes noslēgtu zemes nomas līgumu ar pieteicēju par pastāvīgā lietošanā bijušo zemes vienību 6ha ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējuma numurs/* Limbažu rajona Salacgrīvas lauku teritorijā */adrese/*.

[3.10] Pieteicējas pastāvīgas lietošanas tiesības uz zemes vienību 6ha platībā ar kadastra apzīmējumu */kadastra apzīmējuma numurs/* Limbažu rajona Salacgrīvas lauku teritorijā, */adrese/* saskaņā ar Pabeigšanas likuma 25.panta pirmo daļu izbeidzās 2006.gada 1.septembrī.

Atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 3.panta piektajai daļai pieteicējai pastāvīgā lietošanā bijusī zeme piekrīt Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju pašvaldībai. VZD nevar izpildīt lūgumu uzlikt par pienākumu VZD Vidzemes reģionālajai nodaļai sagatavot un izsniegt minētās zemes vienības kadastrālajai uzmērīšanai nepieciešamos dokumentus, jo pieteicēja Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 24.panta izpratnē nav kadastra subjekts (īpašnieks, tiesiskais valdītājs vai lietotājs) un persona, kura tiesīga ierosināt nekustamā īpašuma objekta noteikšanu.

[3.11] Atbildētājs uzskata, ka VZD rīcība atbilst normatīvo aktu prasībām, un saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu, Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.panta pirmo daļu, 6.panta pirmo daļu, 9.pantu un 11.panta trešo daļu nav konstatējama tieša cēloņsakarība starp atbildētājas darbībām un pieteicējai nodarīto morālo kaitējumu.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja, minot pieteikumā ietvertos argumentus.

[5] Tiesas sēdē atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts zemes dienesta pārstāvis pieteicējas pieteikumu neatzina, minot pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumos ietvertos argumentus.

**Motīvu daļa**

[6] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, noklausoties administratīvā procesa dalībnieku pārstāvju tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus atzīst, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem.

[7] Tiesa konstatē šādus lietas faktiskos apstākļus:

[7.1] Ar 1994.gada 5.decembra iesniegumu, pieteicēja vērsusies Ainažu pilsētas zemes komisijā. Iesniegumā pieteicēja lūdz piešķirt viņas vectēva zemi Ainažu pilsētas lauku teritorijā pie mājām */adrese/* 1/3 daļu, tas ir, 17,29 ha, no kuras daļa atrodas Salacas pagastā.

[7.2] Ar Limbažu rajona Ainažu pilsētas domes 1995.gada 22.marta lēmumu Nr.10/6 4.punktu pieteicējai piešķirta zeme pie mājām */adrese/* no Ainažu pilsētas lauku teritorijas zemēm, platību precizējot pie uzmērīšanas, ar 1995.gada 22.martu (lietas 76.lapa).

[7.3] Limbažu rajona Salacas pagasta padome ar 1995.gada 11.aprīļa lēmumu Nr.69 (protokols 4, p.1) piešķīrusi pieteicējai zemi 10,0 ha platībā saimniecības */adrese/* uzturēšanai, mantojums (lietas 75.lapa).

[7.4] 1997.gada 27.jūnijā pieteicēja vērsusies Ainažu pilsētas zemes komisijā ar iesniegumu, kurā atsauc savu iesniegumu par zemes pieprasījumu un lūdz izmaksāt kompensāciju (lietas 73.lapa)

[7.5] Salacas pagasta zemes komisija ar 1997.gada 11.novembra lēmumu Nr.205 (protokols Nr.12) atzinusi pieteicējas tiesības uz 6,0 ha zemi saimniecības */adrese/* uzturēšanai (lietas 74.lapa).

[7.6] Ar Ainažu pilsētas domes zemes komisijas 1997.gada 9.septembra lēmuma Nr.11/1 1.2.punktu nolemts piešķirt par zemi kompensāciju sertifikātos mantiniecei „*I.E. /adrese/* 17,29 ha, 35,009 r.v., Ls 1859,20, sert.66,40" (lietas 72.lapa).

[7.7] Ar 2007.gada 31.janvāra vēstuli Nr.2A-3.1.L/43 VZD Vidzemes reģionālā iestāde vērsusies Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju domē ar lūgumu sniegt informāciju par izpirkšanai nepieprasītajām zemēm (lietas 67.-69.lapa).

[7.8] 2007.gada 18.jūlijā Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju dome pieņēmusi lēmumu Nr.331 (protokols Nr.8-§-23.3), ar kura 1,4.punktu nolemts izbeigt zemes lietošanas tiesības nekustamajam īpašumam */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*) 6 ha platībā *I.E.* (lietas 65.lapa).

[7.9] VZD Vidzemes reģionālā nodaļa ar 2007.gada 23.oktobra vēstuli Nr.371/8-398 sniegusi atbildi uz pieteicējas 2007.gada 11.oktobra vēstuli par mērniecībai nepieciešamās informācijas sagatavošanu un izsniegšanu sakarā ar to, ka pieteicēja vēlas atjaunot zemes īpašuma tiesības uz daļu no mantojamā īpašuma */adrese/* 6 ha platībā ar kadastra Nr.6672 003 0047 (lietas 63.-64.lapa).

Atbildes vēstulē VZD Vidzemes reģionālā nodaļa norāda, ka nodaļas arhīvā nav dokumentu, kas apliecinātu pieteicējas mantojuma tiesības uz šo zemi , kā arī Salacgrīvas pilsētas lauku teritorijas zemes komisija nav pieņēmusi atzinumu par īpašuma tiesību atjaunošanu. Ar šo atbildi pieteicēja tiek informēta par nepieciešamajām darbībām, īpašuma tiesību atjaunošanai uz mantojamo zemi, ja pieteicējas rīcībā ir dokumenti, kas apliecina mantojuma tiesības, kā arī sniedz informāciju par zemes izpirkšanas tiesībām.

[7.10] VZD Vidzemes reģionālā nodaļa ar 2007.gada 15.novembra vēstuli Nr.396/E-428/E-398atk. ir sniegusi atbildi uz pieteicējas 2007.gada 6.novembra vēstuli, kurā pieteicēja atkārtoti lūdz sagatavot un izsniegt mērniecībai nepieciešamos dokumentus īpašuma tiesību atjaunošanai uz mantojamā zemes gabala */adrese/* 6 ha platībā.

Atbildē pieteicēja tiek informēta, ka zemi var iegūt īpašumā tikai par samaksu, jo savas mantojuma tiesības pieteicēja jau ir izmantojusi, kā arī sniegta informācija par zemes izpirkšanas iespēju.

[7.11] VZD Vidzemes reģionālā nodaļa ar 2008.gada 4.februāra vēstuli Nr.2-13V/38-E, atbildot uz atbildētājas pārstāvja *J.B.* 2008.gada 24.janvāra pieprasījumu, atteikusi sniegt uzziņu par pieteicējas tiesībām uzsākt nekustamā īpašuma */adrese/* instrumentālo uzmērīšanu un šī procesa veikšanai nepieciešamo dokumentu saņemšanas kārtību (lietas 27.lapa).

[7.12] 2008.gada 12.februārī Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju dome izdevusi pieteicējai adresētu maksāšanas paziņojumu par nekustamā īpašuma nodokli 2008.gadam Nr.08-2086, kurā par nekustamo īpašumu */adrese/*, kadastra numurs */kadastra numurs/*, ar platību 6ha aprēķināts apmaksājamais nodoklis Ls 3,90 (lietas 22.lapa). 2007.gadā Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju aprēķinājusi pieteicējai apmaksājamo nekustamā īpašuma nodokli par īpašumu */adrese/* Ls 12.12 (lietas 21.lapa).

[7.13] Ar 2008.gada 22.aprīļa sūdzību pieteicējas pārstāvis *J.B.* vērsies pie atbildētāja, lūdzot:

1) atcelt VZD Vidzemes reģionālās nodaļas Limbažu biroja 2007.gada 31.janvāra vēstuli Nr.2A-3.1.L/43 daļā, ar kuru nekustamais īpašums */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*) Salacgrīvas lauku teritorijā ir norādīts kā izpirkšanai nepieprasītā zemes vienība, kurai Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā nav reģistrēts zemes robežu plāns un zemes vienībai nav aizpildīta mērniecības kartiņa;

2) uzlikt par pienākumu VZD Vidzemes reģionālās nodaļas Limbažu birojam sagatavot un izsniegt pieteicējai dokumentus, kas nepieciešami nekustamā īpašuma */adrese/* kadastrālai uzmērīšanai un īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā;

3) atzīt par prettiesisku VZD faktisko rīcību – ilglaicīgi un apzināti nesniedzot patiesu informāciju par apstākļiem, kas liedza pieteicējai realizēt mantojuma tiesības kā rezultātā būtiski tika aizskartas pieteicējas ar likumu garantētās tiesības saņemt informāciju jautājuma sekmīgai risināšanai;

4) izmaksāt atlīdzību par morālo kaitējumu Ls 1500 (lietas 49.-53.lapa).

[7.14] 2008.gada 6.jūnijā atbildētājs pieņēmis lēmumu Nr.2-13/443-E, ar kuru nolemts:

1) atzīt par nepamatotu un noraidāmu pieteicējas pārstāvja sūdzību;

2) atzīt VZD Vidzemes reģionālās nodaļas darbību par tiesisku;

3) noraidīt lūgumu par morālā kaitējuma Ls 1500 atlīdzību (lietas 54.-60.lapa).

[7.15] No lietas materiāliem secināms, kā arī pieteicējas pārstāvis un atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē apliecināja, ka īpašums */adrese/* un */adrese/* ir viens un tas pats īpašums.

[8] Saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 3.panta pirmo daļu nekustamā īpašuma valsts kadastra ir vienota uzskaites sistēma, kas, realizējot administratīvus, organizatoriskus un tehnoloģiskus procesus, nodrošina datu iegūšanu par valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem, nomniekiem, nekustamā īpašuma nodokļa objektiem un maksātājiem, kā arī minēto datu uzturēšanu un izmantošanu. Atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 3.panta trešajai daļai kadastra informācijas sistēmas pārzinis ir Valsts zemes dienests. Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.439 „Valsts zemes dienesta nolikums" (turpmāk – Noteikumi Nr.439) 3.13.punktu VZD uzdevums, citu starpā, ir izsniegt kadastrālās uzmērīšanas veikšanai nepieciešamos datus.

No minētajām tiesību normā izriet, ka Valsts zemes dienestam, kā Nekustamā īpašuma valsts kadastra sistēmas pārzinim ir pienākums izsniegt kadastrālās uzmērīšanas veikšanai nepieciešamos datus.

[9] Kadastra objekta formēšana saskaņā ar nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 10.pantu ir process, kas ietver nekustamā īpašuma objekta vai zemes vienības daļas noteikšanu un nekustamā īpašuma veidošanu, ievērojot šā likuma un citu normatīvo aktu prasības. Savukārt, nekustamā īpašuma vai zemes vienības daļas noteikšanas ir darbības, kuras persona veic, lai Kadastra informācijas sistēmā reģistrētu nekustamā īpašuma objektu vai zemes vienības daļu vai aktualizētu reģistrētā nekustamā īpašuma objekta vai zemes vienības daļas kadastra datus. Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 11.panta pirmajā daļā noteikts, ka nekustamā īpašuma objektu nosaka vai nekustamo īpašumu veido, ja nekustamais īpašums vai izmaiņas, kas nekustamā īpašuma sastāvā radušās pēc iepriekšējā darījuma, ir ierakstītas zemesgrāmatā. Taču Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma pārejas noteikumu 11.punkts paredz izņēmumu attiecībā par zemes reformas gaitā iegūtajām tiesībām, nosakot, ka personām, kuras lietošanas un valdījuma tiesības ieguvušas zemes reformas

laikā saskaņā ar likumu „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību", likumu „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās", likumu „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos", likumu „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" un likumu „Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās", ir tiesības formēt kadastra objektus šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 24.panta pirmajā daļā noteikts, ka nekustamā īpašuma objekta noteikšanu ierosina, cita starpā, kadastra subjekts vai kopīpašuma tiesību gadījumā – kāds no kopīpašniekiem.

Kadastra subjekts saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 1.panta 7.punktu ir kadastra objekta īpašnieks vai visi kopīpašnieki, tiesiskais valdītājs vai lietotājs. Saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 7.panta ceturto daļu šā likuma izpratnē par lietotāju atzīstama persona, kurai īpašnieks, tiesiskais valdītājs, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos vietējā pašvaldība vai valsts institūcija piešķīrusi lietojuma tiesības uz nekustamo īpašumu vai tā daļu. Par lietotāju nav uzskatāma persona, kura uz nomas līguma pamata lieto nekustamo īpašumu, nekustamā īpašuma objektu vai zemes vienības daļu. Savukārt Noteikumu Nr.636 5.punktā noteikts, ka kadastra informācijas sistēmā par kadastra subjektu var reģistrēt īpašnieku, tiesisko valdītāju vai lietotāju (atkarībā no īpašuma tiesību statusa). Minētajā tiesību normā noteikts, ka kadastra informācijas sistēmā par kadastra subjektu, cita starpā, ieraksta nekustamā īpašuma lietotāju, kuram normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos piešķirtas lietojuma tiesības uz nekustamo īpašumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.636 „Kadastra objektu reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi" turpmāk – Noteikumi Nr.636) 6.punktu, uzsākot kadastrālo uzmērīšanu, tās veicējs pieprasa un Valsts zemes dienests sagatavo informāciju no kadastra informācijas sistēmas kadastrālajai uzmērīšanai zemes vienībai. Noteikumu Nr.636 7.punktā noteikts, ka vienlaikus ar šo noteikumu 6.punktā minēto pieprasījumu iesniedz kadastra subjekta iesniegumu par kadastra objekta reģistrāciju vai kadastra datu aktualizāciju kadastra informācijas sistēmā. Iesniegumam pievieno vietējās pašvaldības lēmumu vai lēmuma izrakstu par detālplānojumu vai zemes ierīcības projekta apstiprināšanu un saistošo noteikumu pieņemšanu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka zemes reformas procesā zemes lietošanas tiesību ieguvējs atzīstams par kadastra subjekts, kurš ir tiesīgs veikt nekustamā īpašuma objekta formēšanu, kas, cita starpā, ietver arī kadastrālo uzmērīšanu. Savukārt kadastrālajai uzmērīšanai zemes vienībā nepieciešamo informāciju Valsts zemes dienests, kā kadastra informācijas sistēmas pārzinis, sagatavo no kadastra informācijas sistēmas, ja, cita starpā, ir saņemts kadastra subjekta iesniegums par kadastra objekta reģistrāciju vai kadastra datu aktualizāciju kadastra informācijas sistēmā. Līdz ar to secināms, ka zemes vienības kadastrālo uzmērīšanu ierosināt tiesīgs ir tikai kadastra subjekts.

[10] No lietas materiāliem izriet, ka Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju dome ar 2007.gada 18.jūlija lēmumu Nr.331 pieteicējai ir izbeigusi zemes lietošanas tiesības nekustamajam īpašumam */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*) 6 ha platībā.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka Salacgrīvas pagasta Zemes komisijas 1997.gada 11.novembra lēmumu Nr.205, ar kuru pieteicējai atzītas īpašuma tiesības uz 6 ha zemes saimniecības */adrese/* uzturēšanai, atbildētājs saņēmis tikai 2008.gada 28.aprīlī, saņemot pieteicējas pārstāvja 2008.gada 22.aprīļa sūdzību, kurai minētais lēmums pievienots pieteikumā. Minēto faktu atbildētāja pārstāvis apliecināja tiesas sēdē, kā arī no lietas materiāliem redzams, ka pieteicējas sākotnējos iesniegumos, kas adresēti VZD Vidzemes reģionālajai iestādei, nav pievienota Salacgrīvas pagasta zemes komisijas lēmumu Nr.205 kopija.

[11] VZD Vidzemes reģionālās nodaļas 2007.gada 23.oktobra atbildē Nr.371/E-398 norādīts, ka iepazīstoties ar Ainažu pilsētas lauku teritorijas nekustamā īpašuma */adrese/* lietu, Nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistra informācijas sistēmas datiem un nodaļas rīcībā esošajiem arhīva dokumentiem, VZD Vidzemes reģionālā iestāde ir konstatējusi, ka pieteicēja ir pilnībā realizējusi savas mantojuma tiesības uz nekustamo īpašumu Ainažu lauku teritorijā. Attiecībā par pieteicējas pieprasīto informāciju par zemes gabala Salacgrīvas pilsētas lauku teritorijā */adrese/* konstatēts, ka 1995.gada 11.aprīlī ar Salacas pagasta lēmumu Nr.69 pieteicējai ir piešķirta zeme */adrese/* 10 ha platībā – mantojums, taču nodaļas arhīvā nav dokumentu, kas apstiprinātu pieteicējas mantojuma tiesības uz šo zemi, kā arī Salacgrīvas pilsētas lauku teritorijas zemes komisijas nav pieņēmusi atzinumu par īpašuma tiesību atjaunošanu (lietas 63.lapa). Analoģiska satura norāde par pieteicējas izmantotajām mantojuma tiesībām īpašuma */adrese/* uz 1/3 daļu mantojamo zemi 17,29 ha ietverta VZD Vidzemes reģionālās iestādes 2007.gada 15.novembra vēstulē Nr.396/E-428/E -398atk., ar kuru sniegta atbilde uz pieteicējas atkārtot lūgumu izsniegt mērniecībai nepieciešamo informāciju zemes īpašuma tiesību atjaunošanai uz mantojamo zemi */adrese/* 6 ha platībā.

No iepriekš norādītā secināms, ka VZD Vidzemes reģionālā nodaļa, sniedzot atbildes uz pieteicējas 2007.gada 11.oktobra un 2007.gada 6.novembra iesniegumiem, ir vadījusies no tās rīcībā esošajiem dokumentiem, proti, no VZD rīcībā esošajiem dokumentiem un informācijas par Ainažu pilsētas lauku teritorijas nekustamo īpašumu */adrese/* un izraksta no Salacas pagasta Zemes komisijas 1995.gada 11.aprīļa lēmuma Nr.69 (protokols Nr.4.1p.), ar kuru pieteicējai piešķirta pastāvīgā lietošanā zeme */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*) ar platību 10 ha.

[12] Ar VZD Vidzemes reģionālās nodaļas 2007.gada 31.janvāra vēstuli Nr.2A-3.1.L/43 „Par saraksta „Informācija par izpirkšanai nepieprasītajām zemes vienībām, kurām kadastra informācijas sistēmā nav reģistrēts zemes robežu plāns un zemes vienībai nav aizpildīta mērniecības kartiņa" iesniegšanu"

Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju domei VZD Vidzemes reģionālā nodaļa ir nosūtījusi izvērtēšanai sarakstu par izpirkšanai nepieprasītajām zemes vienībām, kurā iekļauta arī pieteicējai pastāvīgā lietošanā piešķirta zemes vienība 6 ha platībā */adrese/*. Vēstulē VZD Vidzemes reģionālā nodaļa ir lūgusi Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju domi sniegt informāciju par tās rīcībā esošajiem dokumentiem, kas apliecina, ka sarakstā minētajām personām ir tiesības izpirkt vai atjaunot īpašuma tiesības uz konkrēto zemes vienību.

Atbildētāja lēmumā norāda un no lietas materiāliem redzams, ka uz šo pieprasījumu atbildi nav saņēmusi, taču 2007.gada 15.augustā (lietas 65.lapa) saņēmusi Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju domes 2007.gada 18.jūlija lēmumu Nr.331, ar kuru, pamatojoties uz likuma „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" 33.panta trešo daļu un likuma „Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma" 25.panta pirmo daļu pieteicējai izbeigtas zemes lietošanas tiesības nekustamajam īpašumam */adrese/*.

No norādītā secināms, ka, atbildot uz pieteicējas 2007.gada 11.oktobra un 2007.gada 6.novembra iesniegumiem VZD Vidzemes reģionālās iestādes rīcībā ir bijis arī Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju domes 2007.gada 18.jūlija lēmums Nr.331. Tādējādi atbildētājam ar minētā lēmuma saņemšanas brīdi nebija pamata uzskatīt pieteicēju par kadastra subjektu, un vēl jo vairāk nebija pamata uzskatīt, ka pieteicējai ir atzītas mantošanas tiesības uz nekustamo īpašumu */adrese/*

[13] Administratīvā procesa likuma 70.pantā noteikts, ka administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam, ja ārējā normatīvajā aktā vai pašā administratīvajā aktā nav noteikts citādi. No minētās tiesību normas izriet, ka, lai administratīvais akts stātos spēkā, iestādei tas jāpaziņo administratīvā akta adresātam, līdz ar to administratīvā akta paziņošana atzīstama par administratīvā akta izdevējas iestādes pienākumu, proti, Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju domei bija Administratīvā procesa likuma 70.panta noteiktajā kārtībā jāpaziņo 2007.gada 18.jūlija lēmums Nr.331 tā adresātiem, citu starpā, arī pieteicējai. Taču tiesību normas neuzliek par pienākumu Valsts zemes dienestam kā Nekustamā īpašuma valsts kadastra sistēmas pārvaldniekam saņemtos pašvaldību izdotos administratīvos aktus paziņot to adresātiem.

[14] No lietas materiāliem redzams, ka pieteicēja ir lūgusi VZD Vidzemes reģionālajai nodaļai informāciju un dokumentus mērniecības darbu uzsākšanai. Gan 2007.gada 11.oktobra, gan 2007.gada 6.novembra, gan arī pieteicēja pārstāvja iesniegtajā iesniegumā, kā informācijas pieprasīšanas mērķis ir norādīts zemes īpašuma tiesību atjaunošana uz daļu no mantojamās zemes 6 ha platībā */adrese/*.

VZD Vidzemes reģionālajai iestādei, izvērtējot tās rīcībā esošos dokumentus un konstatējot, ka pieteicēja nav kadastra subjekts Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma izpratnē, kuram būtu tiesības pieprasīt minēto

informāciju, bija pienākums norādīt informācijas atteikuma pamatojumu. No lietas materiāliem redzams, ka tieši ar Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju 2007.gada 18.jūlija lēmumu Nr.331 pieteicējai ir atņemts kadastra subjekta statuss attiecībā pret zemes īpašumu Salacgrīvas lauku teritorijā */adrese/*.

Līdz ar to tiesa atzīst par pamatotu pieteicēja argumentu, ka VZD Vidzemes reģionālā nodaļa 2007.gada 11.oktobra un 2007.gada 6.novembra vēstulēs nepamatoti nav sniegusi informāciju par to, ka lietošanas tiesības uz zemes gabalu, par kuru pieteicēja lūgusi dokumentus un informāciju mērniecības darbu veikšanai, lai atjaunotu īpašuma tiesības uz mantoto īpašumu, pieteicējai ir izbeigtas.

Taču vienlaicīgi tiesa konstatē, ka VZD Vidzemes reģionālās nodaļas sniegtajās atbildēs pieteicējai ir sniegta pilnīga informācija attiecībā par pieteicējas iesniegumos norādīto mērķi, proti, vēlmi atjaunot īpašuma tiesības uz zemes gabalu */adrese/*. Atbildētājs pēc būtības atbildot uz pieteicējas iesniegumu, proti, atbildot uz pieteicējas iesniegumu, izvērtējot iesniegumos ietverto lūgumu kopsakarā ar šā lūguma mērķi, ir sniedzis pilnīgu informāciju, izskaidrojot pieteicējas iespējas atjaunot īpašuma tiesības, ja tā ir pieteicējas mantojamā zeme, gan arī izskaidrojis tiesības iegūt zemi īpašumā par maksu (izpirkšanas tiesības).

[15] Administratīvā procesa likuma 89.panta otrajā daļā noteikts, ka faktiskā rīcība ir arī iestādes bezdarbība, ja iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, kā arī iestādes sniegta izziņa.

Administratīvā procesa likuma 91.panta ceturtajā daļā noteikts, ka citos gadījumos (kas nav minēti šā panta pirmajā otrajā un trešajā daļā – plānota iestādes rīcība, nepareizas izziņas izsniegšana) privātpersona iestādes faktisko rīcību var apstrīdēt un pārsūdzēt tāpat kā administratīvo aktu.

Administratīvā procesa likuma 76.panta otrajā daļā noteikts, ka administratīvo aktu var apstrīdēt padotības kārtībā augstākā iestādē, bet, ja tādas nav vai tā ir Ministru kabinets, tad administratīvo aktu uzreiz var pārsūdzēt tiesā. Savukārt Administratīvā procesa likuma 76.panta trešajā daļā noteikts, ka administratīvā akta apstrīdēšana ir sākotnējās administratīvās lietas turpinājums. Administratīvā procesa likuma 81.panta piektajā daļā noteikts, ka apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 3.panta trešo daļu administratīvā procesa likuma noteikumi, kas attiecas uz administratīvo aktu, ir attiecināmi arī uz faktisko rīcību un publisko tiesību līgumu tiktāl, ciktāl tas nav pretrunā ar šo administratīvā procesa institūtu būtību vai ciktāl citas tiesību normas nenosaka citādi.

No minētajām tiesību normām izriet, ka attiecībā uz faktisko rīcību piemērojamas Administratīvā procesa normas, kas likumā nosaka administratīvā akta apstrīdēšanas, pārsūdzēšanas, zaudējumu atlīdzības u.c. normas, ja

Administratīvā procesa likumā nav tieši atrunāta speciāla kārtība, kas piemērojama attiecībā uz iestādes faktisko rīcību.

Administratīvā akta un faktiskās rīcības apstrīdēšanas būtība ir dot iestādei iespēju pašai izlabot savas kļūdas, proti, pašai novērst administratīvā akta izdošanā pieļautos pārkāpumus, lai sasniegtu tiesisku rezultātu, proti, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 81.panta piektajā daļā noteikto pārsūdzams ir administratīvā procesa iestādē rezultāts – administratīvais akts tā galīgajā noformējumā lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šos apsvērumus attiecinot uz iestādes faktisko rīcību, secināms, ka, apstrīdot iestādes faktisko rīcību, tiek dota iespēja administratīvajā procesā iestādē novērst pieļautos pārkāpumus, proti, iestādes bezdarbības apstrīdēšanas gadījumā tiek dota iespēja augstākai iestādei izvērtēt apstrīdētās bezdarbības pamatojumu un tiesiskumu, un, atzīstot to par prettiesisku, veikt attiecīgās normatīvajos aktos paredzētās darbības vai uzdot tās veikt iestādei, kura pieļāvusi šādu bezdarbību.

Attiecinot minētos apsvērumus konkrētajiem lietas apstākļiem, secināms, ka apstrīdēšanas procesā atbildētājs kā augstākā iestāde ar 2008.gada 6.jūnija lēmumu Nr.2-13/443-E ir novērsis VZD Vidzemes reģionālās iestādes pieļauto kļūdu. Pārsūdzētajā lēmumā ir ietverts informācijas izsniegšanas atteikuma izvērsts pamatojums, tajā skaitā sniegta pilnīga informācija par 2007.gada 18.jūlija lēmumu – Nr.331 - administratīvo aktu, ar kuru pieteicējai atņemts kadastra subjekta statuss attiecībā par nekustamo īpašumu */adrese/* Salacgrīvas pilsētas lauku teritorijā.

Līdz ar to tiesa nekonstatē pārsūdzētajā atbildētāja rīcībā tādu procesuālo vai materiālo tiesību normu pārkāpumu, kas būtu par pamatu atbildētāja faktiskās rīcības atzīšanai par prettiesisku. Tādēļ pieteicēja prasījums par atbildētāja faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku ir noraidāms.

[16] Administratīvā procesa likuma 92.pantā noteikts, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. No minētās tiesību normas izriet privātpersonas tiesības prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas radīti ar prettiesisku aktu vai prettiesiskas faktiskās rīcības rezultātā, un līdz ar to šāds prasījums ir neatraujami saistīts ar prasījumu par administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Ņemot vērā tiesas konstatēto, ka atbildētāja rīcība atbilst tiesību normām, pieteicēja prasījums par morālā kaitējuma atlīdzību ir noraidāms.

## Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289. - 290.pantu un 291.panta pirmo daļu, tiesa

**nosprieda**

**noraidīt** *I.E.* pieteikumu par Valsts zemes dienesta faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma Ls 1500 atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā.

Tiesnese S.Pone